Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 238. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 13, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 13-го ГРУДНЯ 1996 р. Ч. 238. РІК CIII.

Л. КУЧМА ЗВІЛЬНИВ Д. ТАБАЧНИКА

Київ. — Президент Леонід Кучма звільнив 10-го грудня голову своєї адміністрації Дмитра Табачника, якого національно-демократичні сили давно звинувачують в корупції і непатріотизмі, повідомила УНІАР. Нового голову покищо не призначено.

В указі Президента сказано, що Д. Табачника звільнено у зв'язку з переходом на іншу працю, але детальніших причин не наведено.

Як відомо, в жовтні комісія Верховної Ради України, що бореться з корупцією і організованою злочинністю, закликала Президента позбавити Д. Табачника його становища, оскільки, він, зловживаючи владою, нелегально придбав помешкання в центральній частині Києва. Комісія також прийшла до висновку, що Д. Табачника треба судити, заборонивши йому займати державне становище в майбутньому.

Національно-демократичні сили піддавали Д. Табачника гострій критиці за те, що він у своїй книжці, яку написав разом з радником Президента з питань зовнішньої політики Дмитром Видріним, висунув концепцію України як політичної, а не національної держави, що виправдовувало гальмування українізації.

„Резигнація Дмитра Табачника — це позитивне явище для України, тому що вже діяльність його компромітувала не лише його особисто, а і Президента, а в особі Президента — українську державу", — сказав президент Фонду „Українська перспектива" Сергій Одарич. Він висловив сумнів у тому, що усунення голови адміністрації пов'язане з нелегальним набуттям квартири і припустив, що „очевидно, Табачник мав би зробити щось таке вже некоректне чи неправильне, ну, хіба що на рівні торгівлі ракетами, щоб і Президент таке рішення прийняв".

(Закінчення на стор. 3)

Війська готові захистити Україну

Київ. — "На сьогоднішній день, — зазначив на пресовій конференції в Міністерстві Оборони України заступник начальника управління виховної роботи військового відомства генерал-майор Григорій Темко, — органи виховної роботи Збройних Сил України виконали своє основне завдання: особовий склад Збройних Сил психологічно підготовлений виконати військову присягу — стати на за-хист України. Морально-психологічний стан військ забезпечує виконання завдань бойової підготови, а успішна діяльність українських миротворчих підрозділів у колишній Югославії та Анголі свідчать про те, що наші війська здатні виконувати бойові завдання".

Але також зауважено, що "виховання Збройних Сил України проходить сьогодні в нелегких умовах, процеси, які відбуваються в суспільстві, позначаються так на настроях особового складу, як і на настроях новобранців. Головними чинниками, що негативно впливають на психологічний стан і стан військової дисципліни, були визначені: невирішення житлової проблеми, затримки грошового забезпечення, недостатній рівень всіх видів забезпечення військ. Гострим питанням також залишається підготовка спеціалістів виховної праці. Єдиний навчальний заклад — Київський військовий гуманітарний інститут — займається тільки перепідготовою кадрів. З цієї причини у військах не вистачає соціологів, психологів, психофізіологів".

Китай затвердив адміністратора для Гонг-Конгу

Гонг-Конг. — 11-го грудня, магнат торговельної фльоти був затверджений Китаєм на адміністратора Гонг-Конгу, після того як тут 1-го липня 1997 закінчиться 150-річне британське колоніяльне правління.

У політичній показусі з китайсько-комуністичною хореографією, 400 спеціяльно підібраних Пекіном підприємців і прокитайської еліти Гонг-Конгу, з поваги проголосували та офіційно схвалили передати 59-річному уродженцеві Шангаю, промисловому магнатові Тунг Чіява правління Гонг-Конгом, після того як його останній англійський губернатор Крис Паттен поверне Гонг-Конг Китаєві.

Тунг буде першим китайцем, що адмініструватиме одною з найбільш успішних економік в Азії, що розвивалася під вмілим англійським управлінням — точного притримування законів і вільної пресі — двох установ зовсім чужих комуністичній владі Китаю.

У Гонг-Конгу з цього приводу виникають питання, а з тим і сумніви, чи ця людина — продукт ос-віти Заходу з успішною кар'єрою промисловця і болільника американського футболу, зможе бути захисником Гонг-Конгу, чи просто стане маріонеткою Пекіну.

Китаєві доцільно було затвердити саме Тунга на адміністратора Гонг-Конгу, бо це тільки посилило та ще раз засвідчило, що це з поконвіку китайська земля.

Німці і чехи готуються до примирення

Бонн, Німеччина. — Після багаторічної суперечки Німеччина і Чехія узгодили текст спільної заяви про „історичне примирення двох народів". Журналістам вдалося ознайомитися з цією заявою ще до її оприлюднення.

Отже, „німецька сторона визнає відповідальність Німеччини за її ролю в тому історичному розвитку, який привів до Мюнхенської угоди 1938 року, до втечі і вигнання людей з прикордонних районів Чехо-Словаччини, а також до розгрому і окупації Чехо-Словацької республіки". Німеччина „шкодує з приводу страждань і несправедливості, заподіяних чеському народові у висліді націонал-соціялістських злочинів".

Прага, в свою чергу, вперше офіційно висловила жаль щодо того, що насильне виселення судетських німців після війни з Чехо-Словаччини, позбавлення їх майна і громадянства „принесли страждання і несправедливість для невинних людей".

В той самий час у спільній німецько-чеській заяві жодним словом не згадано майнові і правні претенсії земляцтва судетських німців до чехів. Як підкреслюється в документі, Німеччина і Чехія погодилися, що „несправедливості належать минулому і допоможуть краще зорієнтувати взаємини в майбутньому".

Очікується, що спільна заява про історичне примирення буде парафована 20-го грудня у Празі міністрами закордонних справ двох країн.

МВФ збирається надати чергову частину кредиту

Київ. — Рада директорів Міжнародного валютного фонду розгляне наприкінці грудня або на початку січня питання про надання Україні шостої частини кредиту „стенд-бай" в сумі майже 100 млн. дол., повідомила 11-го грудня УНІАР.

Готовість МВФ надати чергову суму грошей Україні свідчить про те, що, як сказав заступник представника МВФ в Україні Алекс Сундаков, Київ виконує основні показники програми „стенд-бай".

МВФ продовжує переговори про початок для України програми поширення фінансування в розмірі майже 2.5 блн. дол., а також надання фондів для стабілізаційного фонду підтримки гривні — майже 1.5 блн. дол.

В цьому році розмір кредиту „стенд-бай" виносить 867 млн. дол., з яких уже надійшло 500 млн. дол.

Упродовж 1994-95 років Україна одержала від МВФ понад 1.5 блн. дол.

Відбудеться українсько-північно-американський інвестиційний форум

Київ (УНІАР). — 29-30-го січня наступного року відбудеться україн-сько-північноамерикан-ський інвестиційний фо-рум, зорганізований ря-дом Міжнародною фінансовою корпорацією, компаніями Сі-ес Фирст Бостон, Утел та іншими, повідомила пресслужба Національної агенції України реконструкції та розвитку (НАУРР).

З українського боку у форумі візьмуть участь віцепрем'єр з питань економіки Віктор Пинзеник, голова НАУРР Роман Шпек, президент Фонду розвитку банкової і фінансової справи Олександер Савченко, голова Фонду Державного Майна Юрій Єханурoв і голова Державного комітету цінних паперів Олег Мозговий.

Спонзорами форуму виступатимуть Міжнародні Авіялінії України та компанії Кінто і Епік.

ЮНЕСКО вшановує Петра Могилу

Київ — Газета "Літературна Україна", посилаючись на "Українське Слово" з Парижу, повідомила, що згідно з рішенням 28-ої сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, в Парижі у штаб-квартирі цієї організації 5-го листопада відбулася міжнародний науковий кольоквіюм, присвячений 400-літтю від дня народження Митрополита Петра Могили, організований амбасадою України в ЮНЕСКО з участю Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Европі.

У кольоквіюмі взяла участь офіційна делегація України, очолювана прем'єр-міністром Іваном Курасом, а також Патріярх УПЦ КП Філарет.

З промовами виступили: амбасадор України у Франції Юрій Кочубей, представник генерального директора ЮНЕСКО М. Гойбель, І. Курас, Патріярх Філарет, Екзарх УГКЦ у Франції Єпископ Михайло Гринчишин, ректор Вінніпезької Колегії св.Андрія Роман Єрснюк, декан богословського факультету доктор теології Степан Ярмусь з Канади, Архимандрит з Ірляндії Серж Келлегер, віцепрезидент НАН України Петро Толочко та інші.

Як пише автор статті, виступи були дуже цікаві та змістовні. Особливо всім сподобався виступ Архимандрита-ірляндця С. Келлегера, який досконало володіє українською мовою. Водночас присутніх дуже розчарував П. Толочко, який часто вживав російські слова, а українські вимовляв з російською інтонацією.

С. Келлегер видав цього року "Служебник" П. Могили з 1639 року, що налічує майже 1,000 сторі-нок і представив його присутнім. Учасники кольоквіюму мали нагоду ознайомитися з виставкою творів П. Могили та літератури про нього різними мовами світу.

Кримська СОУ домагається виведення чужоземних військ з півострова

Симферопіль (УНІАР). — Кримська організація Спілки Офіцерів України висунула вимоги до Верховної Ради негайно ухвалити закон про виведення з України чужоземних військ, а також внести зміни до Конституції щодо їх перебування на території країни.

У постанові, ухваленій наприкінці минулого тижня на звітно-виборчій конференції організації в Симферополі і скерованій Президентові і голові парляменту, підресено, що заява Ради Федерації Росії (РФР) щодо Севастополя „продовжила низку провокацій проти суверенітету, державної незалежності і непорушності державного кордону України". Як відомо, РФР заявила, що Севастопіль є російським містом.

Офіцери звернулися до української і світової громадськости з проханням „засудити агресивні дії проти України з боку органів законодавчої влади Росії", а також висунули вимоги до Президента України відмовитися від „будь-яких переговорів щодо статусу Севастополя".

„Крим і Севастопіль є невід'ємною частиною України згідно з Гельсінкськими угодами і не може бути предметом торгу", — зазначено в документі.

Президент хоче, щоб діти мали радісне Різдво

Київ. — Президент Леонід Кучма наказав Урядові, керівництву Криму, місцевим державним адміністраціям забезпечити високий організаційний рівень проведення новорічних і різдвяних свят для дітей та юнацтва, повідомила 12-го грудня УНІАР.

Президентське розпорядження закликає урядовців знайти потрібні фонди, зокрема для надання матеріяльної допомоги багатодітним і малозабезпеченим родинам, дітям-сиротам, дітям-інвалідам і виділити фонди для закупу новорічних і різдвяних подарунків та сувенірів.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

НАДХОДИТИМЕ ҐАЗ З УЗБЕКІСТАНУ

КИЇВ. — Наступного року Україна отримає з Узбекістану 10 блн. кубометрів газу, що стане „корисною альтернативою" російському паливу, сказав журналістам 7-го грудня прем'єр-міністер Павло Лазаренко, після повернення з Узбекістану. В узбецькій столиці, Ташкенті, П. Лазаренко провів переговори з президентом Ісламом Карімовим. За словами українського прем'єра, Україна щороку одержує з Росії 60-70 блн. кубометрів газу.

МІЖНАЦІОНАЛЬНА ВИСТАВКА ДЛЯ ДІТЕЙ

КИЇВ. — Тут відбулася міжнаціональна виставка для дітей "Бейбі Експо-96", організавана Торговопромисловою палатою України за сприянням Міністерства Економіки України. Це перша виставка в Україні, на якій представлено виключно закордонні товари. Мета виставки — продемонструвати можливі перспективи і напрямки розвитку виробництва товарів для дітей, хоча перспективи в українських виробників не дуже великі. Виставка насичена показами дитячої моди, карнавальних зачісок, виступами колективів дитячої самодіяльности.

"СОЮЗ" ПІДТРИМУЄ ПРЕЗИДЕНТА БІЛОРУСІ

КИЇВ. — Народний рух "Союз" України оприлюднив заяву за підписом голови Володимира Антонова такого змісту: "Народний рух "Союз" України прийняв з розумінням та висловлює свою підтримку діям президента Республіки Білорусь, спрямованим на реальне здійснення процесів всебічної інтеграції держав (перш за все слов'янських) на території незаконно зруйнованого СССР, на захист вітчизняної економіки від закабалення західним транснаціональним капіталом і фінансовими інститутами. Відродження державної символіки Білорусі совєтського періоду, націоналізація найбільших підприємств — основного хребта економіки країни, посилення державного управління народним господарством відповідає докорінним інтересам трудового народу Білорусі. Висловлюємо надію, що героїчний народ Білорусі внесе свій вагомий внесок у відродження в майбутньому єдиної, вільної держави — гаранта справжньої незалежности і суверенітету братських совєтських народів".

ПІКЕТУЮТЬ НБУ

КИЇВ. — Національна конфедерація профспілок провела пікетування Національного Банку України та Кабінету Міністрів, протестуючи проти блькування банкових рахунків тих профспілок, які не входять до складу офіційної Федерації профспілок України. Учасників акції підтримала в оприлюдненій заяві Об'єднана Соціял-Демократична Партія України. У заяві сказано, що НБУ конфіскує гроші соціяльного забезпечення незалежних профспілок та передає їх до монопольної власности Федерації профспілок України і цим порушує Конституцію. Голова правління НБУ Віктор Ющенко прийняв делегацію пікетувальників й пообіцяв викона-ти їхні вимоги. Від Кабінету Міністрів України ніхто не вийшов для зустрічі з учасниками акції, тому профспілки вважають, що питання покищо залишається не вирішеним.

У ВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ СИТУАЦІЯ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

КИЇВ. — Тут на засіданні колегії Міністерства Вугільної Промисловости України відзначено, що ситуація в галузі залишається складною, плян з видобутку вугілля та його збагаченню виконано лише на 70 відсотків, недотримано19 млн. тонн вугілля. Неплатежі шахтам з боку підприємств і затримка з виплатою зарплатні шахтарям дедалі більше загострюють кризу у вугільній промисловості. Директори шахт вимагають більшої підтримки з боку держави і протестують проти закупівлі вугілля за кордоном. На їх думку, ті гроші, за які купується вугілля, ліпше спрямувати на перебудову шахт. Проте прем'єр-міністер Павло Лазаренко нагадав, що ні одна з галузей національної економіки не отримала цього року фінансів від держави у таких великих обсягах, як вугільники. Крім того, Уряд не має зобов'язань перед шахтарями з виплати заробітків поточного року, а загальну суму заборгованости скорочено на 178 млн. гривень. Та над галуззю все ще висить тягар 6-7-річної давности. Однак деякі шахти зуміли навести в себе порядок і 12 вугільних підприємств виконали річний плян ще за місяць до кінця року. Прем'єр-міністер П. Лазаренко доручив припинити перевірку фінансово-господарської діяльності стабільних і успішних шахт. Він сказав, що шахти мають самі подбати про отримання 150 млн. гривень за відвантажене без попередньої оплати комерційним структурам вугілля.

РУХ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПЛЯНІВ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Запорізька обласна організація Народного Руху України, Товариство "Просвіта" та інші громадські об'єднання оприлюднили заяву, у якій висловили обурення рішенням провести у Запоріжжі на початку 1997 року міжнародну науково-релігійну конференцію з проблем православ'я, яку організує Московський Патріярхат. "Лише Українська Православна Церква має право проводити міжнародні форуми на території України", — пишуть автори заяви і вимагають скасування конференції, або проведення її на російській території.

НТШ в Канаді реформує свою діяльність

Торонто (НТШК). — У неділю, тут у приміщенні КУФМ відбулись Загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка в Канаді (НТШК). Вони зробили підсумки праці за минулі чотири роки та накреслили шляхи розвитку діяльности НТШК на черговий чотирічний період. Зібрання пройшло безпосередньо після аналогічних зборів Наукового Товариства ім. Шевченка ЗСА та Загальних зборів Світової Ради НТШ, що відбулись в останніх днях листопада у Ню Йорку. В праці канадських Загальних зборів брав участь генеральний секретар Світової Ради НТШ академік Олег Романів зі Львова.

Після звітів про діяльність обрано його головні керівні органи, зокрема Управу НТШК, яку очолив д-р Володимир Мацьків. До складу Управи також увійшли: д-р Юрій Курис, проф. Василь Янішевський, д-р Василь Ве

(Закінчення на стор. 3)

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУДЕТЬСЯ БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ

Філядельфія (м. Б-й). — Тут в суботу, 11-го січня 1997 року, у приміщенні Парк Гаєт готелі при Брод і Волнат вулицях відбудеться річний традиційний баль інженерів з презентацією дебютанток. Зголошення дебютанток приймає Ярослава Галавай (тел. (215) 671-9418), а інші інформації про згаданий баль можна одержати від інж. Осипа Німеловича (тел.(215) 464-1677). Оркестра — „Кришталь". Стрій — вечірній. Баль тільки за запрошеннями, які можна одержати, телефонуючи до інж. О. Німеловича.

В АМЕРИЦІ

У ТЕКСАСІ В ДРУГІЙ ТУРІ місцевих виборів до Палати Репрезентантів, які відбулися у вівторок, 10-го грудня, виборці не переобрали республіканського конгресмена Стіва Стокмана, але переобрали демократа Кена Бентсена на другу каденцію, крім того обрали республіканця Кевіна Брейді на місце залишене відійшовшого на пенсію Джека Філдса. Висліди дієї другої тури виборів у Тексасі зменшили республіканську більшість у Палаті Репрезентантів на два голоси 227 до 207.

НАЙНОВІШІ ВИСЛІДИ ОПИТІВ, переведених телевізійною мережею Ей-Бі-Сі та проголошених на програмі „Найтлайн" у вівторок, 10-го грудня, вказують, що більшість американців є за тим щоб призначити окремого прокуратора для розслідів підозрілого збирання фондів Демократичною партією президента Билла Клинтона. Шість із 10 опитаних зазначили, що контоверсійність збирання фондів під час передвиборчої кампанії потребує точної урядової перевірки, а з них 56 відсотків уважають, що це повинен робити окремо призначений прокуратор, а не Департамент юстиції.

У СВІТІ

ТИЖДЕНЬ ПІСЛЯ ВИБУХУ бомби у підміському паризькому поїзді, де загинули чотири особи, поліція провела облаву і затримала 15 запідозрілих у подібних минулорічних вибухах. Одначе незабаром випущено всіх, крім чотирьох, яких уважають причетними до подібних злочинів у минулому році та котрі є членами або прихильниками альжирських екстремістів під керівництвом Ахмеда Зауі, колишнього провідника альжирської збройної войовничої групи в Европі.

ПІВДЕННА КОРЕЯ У ВІВТОРОК, 10-го грудня, повідомила, що має в пляні значно збільшити свій оборонно-військовий бюджет, спрямований на поліпшення її попереджувальних систем і збирання розвідних інформацій. Починаючи з 1998 роком і впродовж наступних п'ятьох років підвищуватимуть військовий бюджет на 12.9 відсотка, щоб досягти загальної суми 120.7 блн. дол. Проникнення північнокорейського підводного човна у води Південної Кореї минулого вересня затурбувало цілу країну щодо намірів її північних сусідів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Поширення НАТО — загроза Москві

Прем'єр-міністер Росії Віктор Черномирдін, який першим з-посеред керівників делеґацій виступив 2-го грудня на конференції Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) в Лісбоні, заявив, що Росія є категорично проти поширення НАТО на схід. "Ми говорили це виразно в минулому і кажемо виразно зараз", — сказав керівник російського уряду.

В. Черномирдін вважає, що поширення НАТО приведе до нового поділу в Европі, а це неґативно позначиться на питаннях, що стосуються миру та безпеки на европейському континенті. Черномирдін підкреслив, що Росія не має права вето щодо поширення НАТО на схід. "Ніхто, однак, не має також права вето щодо нас, якщо йдеться про дії, метою яких є захист наших державних інтересів", — сказав він.

Президент Росії Боріс Єльцин переслав післання до учасників зустрічі, в якому не згадується про застереження щодо плянів поширення НАТО, однак застерігається проти творення нових поділів на европейському континенті. Росія хотіла б, щоб ОБСЕ відігравала вирішальну ролю в питаннях безпеки в Европі і тим самим була противагою НАТО. Зрештою, на думку оглядачів, Москва не мала якихось більших шансів на прийняття цієї концепції під час конференції в Лісбоні.

Проти поширення НАТО виступив і президент Білорусі Алєксандер Лукашенко. Таке становище керівництва Росії та Білорусі пояснити просто: адже ведуться недвозначні розмови про можливе об'єднання білоруського та російського парляментів, тобто про фактичне злиття не тільки керівництва, а й самих двох держав, створення такого собі міні-союзу...

Звісно, що білоруський президент щодо ОБСЕ мусить обстоювати російську концепцію, за якою підтримувано б різні надуживання влади, тиранію та авторитарні порядки, чого ще вдавалося досягати в часи післягельсінкської Конференції безпеки та співробітництва в Европі — конференції, котра паперово деклярувала гармонійне співіснування систем з різним політичним устроєм, а в якій ґарантом деклярованого був Совєтський Союз. Отже, тому Росія хотіла би навернути ОБСЕ до колишньої КБСЕ і тому не хоче погодитися з засадами концепції свободи, демократії, вільного ринку, яку відстоює Захід.

Зрозуміло, що дальша демократизація Европи не на руку Москві. Країни, що визволилися від комуністичного тоталітаризму, набирають все більшої господарської незалежности, міцніють економічно, і на цьому тлі роля Росії стає все меншою. З надпотуги вона стає другорядною, далеко не найрозвинутішою , якщо не однією з найбідніших, державою, а тому її слово в европейській політиці важить небагато. Україна ж вирішила йти шляхом демократії, шляхом західнього способу господарювання та суспільного життя. Тому для свого незалежного існування вона потребує ґарантій від Заходу.

Мета Росії — за всяку ціну втримати посткомуністичні европейські країни у невтральному вакуумі до того часу, поки вона не зміцніє настільки, щоб відбудувати свою імперську політику і знову повернути та зміцнити свій вплив над втраченими реґіонами Европи з тим, щоб знищити канали для поширення ідей демократії, свободи слова, шанування людських і громадських прав, засад вільного ринку тощо. А власне через Україну та її найближчих західніх сусідів ці канали пролягають.

Протягом останніх 300 років Росія була европейською державою і відігравала важливу ролю в політиці цієї частини світу. Поширення НАТО приведе до того, що Росію буде вилучено з механізму розв'язання ключових мілітарних, політичних і економічних питань Европи. Позбавлена старих приятелів, вона буде витиснута з Европи, натомість ситуація на її південних кордонах та на сході є непередбачувана. Поширення НАТО приведе до того, що єдина держава Евразії — Російська Федерація — залишиться в ізоляції. Саме тому, усвідомлюючи подібну надто небажану перспективу, Росія всіма силами протистоїть поширенню Північно-атлантичного оборонного союзу на схід.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Михайло Солодуха,
Київ

РОЛЯ СЛОВА В ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Як привчити дітей до краси рідного слова? До слова, яке акумулює в собі світ предковічний і теперішній; до слова, яке поведе за собою наступні покоління українців у майбутні віки? Якими треба володіти методами, щоб літературні твори стали надійним засобом виховання патріотів рідної землі?

Над вирішенням цих та інших питань, що тісно пов'язані з моральним й естетичним вихованням молоді, тепер в Україні задумується багато науковців, методистів, учителів. Сприяє цьому процесові й час, адже Україна — вільна держава. Відкрились архіви КҐБ, в літературний обіг надходять все нові високохудожні полотна, які з ідеологічних міркувань у часи тоталітаризму були заборонені й недоступні широкому читацькому загалові. Нарешті Україна змогла сама глянути, які напрацювання в галузі шкільництва (і літературній освіті, зокрема) є в інших країнах, здобула можливості обміну й запозичення передового педагогічного досвіду. Сьогодні український народ дістав також змогу ознайомитися з великим літературним масивом, що був витворений талановитими письменниками — українцями поза межами рідної землі, на еміґрації: Европа, Північна і Південна Америки, Австралія. Маємо зливу нових імен, зливу нових прекрасних творів, тобто надзвичайно лакомий шмат високоякісного читання, яке ще раз посвідчує високий розвиток української літератури в порівнянні з розлогим світовим літературним полем. Але як впоратися з таким великим багатством, швидко на науковому рівні його обдумати й винести з нього для вивчення дітям найліпше, найдоцільніше, найпрактичніше?

Єдиного підходу чи хоч би якоїсь менш-більш цілісної концепції щодо вивчення української літератури як у вищих навчальних закладах (університетах, академіях, інститутах), так і в школах різного типу (загальноосвітніх, гімназіях, ліцеях, коледжах) покищо не вироблено. Але розв'язання цієї важливої проблеми дуже на часі. Не вирішено також, які принципи покласти в основу вивчення української літератури: хронологічний — від літератури найдавніших часів до наших днів, жанровий — казки, оповідання і новелі, повісті, романи, поетичні твори, драма тощо, таматичний — твори, в яких висвітлюються проблеми добра і зла, любови до людини, до свого рідного краю і т. д. Навіть цей короткий побіжний перелік породжує безліч запитань. А поки в українських школах учителі здійснюють викладання української літератури за трьома варіянтами програм (на свій власний вибір), затвердженими Міністерством Освіти України в 1992 році і перевиданими в 1995 році, які добором літаратурних творів для вивчення їх учнями вже вигідно відрізняються від навчальних програм, що були чинними в Україні в совєтські часи, але ще дуже далекі від досконалости. У цих варіянтах програм (особливо в першому з них) знаходимо твори, які, як не дивно, взаємовиключають один одного своїм ідейним спрямуванням. А дітям важко зрозуміти, чого від них хочуть, хто є їхній учитель, яких світоглядних ідей він дотримується і які, врешті, святині сповідує. Це тому так, що в програмі вміщені твори глибоко патріотичні, що будять національну свідомість, поглиблюють формування людської гідности, поширюють рамки світобачення дітей, і твори старого комуністичного спрямування (відвертого соцреалізму), що навівають декому жаль за минулим.

Не будемо робити аналізи всіх тих думок, ідей, що обговорюються в освітянських колах України на предмет викладання української літератури, а винесемо на суд читача лише окремі положення щодо цього, почерпнуті з методичних праць професора Українського Вільного Університету (м. Мюнхен, Німеччина), директора Педагогічного інституту УВУ Лесі Кисілевської-Ткач, які заслуговують того, щоб їх розглянути ширше, а саме:

1. Українська література у вищих клясах шкіл

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Галина Колесса

Авторський концерт М. Скорика — висвітлення різних граней багатющого таланту

У вівторок, 1-го жовтня, у Вейл рісайтл голл при Карнеґі Голл в Ню Йорку відбувся авторський концерт відомого українського композитора Мирослава Скорика. Кожний з виконуваних творів продемонстрував іншу грань багатющого таланту мистця, який є невичерпним джерелом нових ідей, різних способів їх втілення, та показав, з якою фантазією композитор бачить і віддзеркалює явища навколишнього світу.

Програма складалася як із уже відомих композицій, так і вперше виконуваного в Ню Йорку твору — *Партити No.* 6 для струнного квартету. Присвячена Струнному квартетові ім. Леонтовича, з яким композитор пов'язаний довогорічною співпрацею, *Партита* була вперше виконана квартетом минулого літа в рамках фестивалю Мюзік Мавнтайн у Коннектикат.

Без перебільшення можна ствердити, що за глибиною, зрілістю думки та вишуканістю музичної мови цей твір є не тільки одним із найяскравіших у творчості Скорика, але й може стояти поруч з кращими взірцями світової музики кінця XX століття. Усі чотири частини *Партити* виконуються без перерви. Проведені на початку чотири головні теми протягом розвитку музичного матеріялу то об'єднуються, то транспонуються у дивовижні гармонічні сполуки, що віддзеркалюють різні душевні стани, раптові зміни настроїв та почуттів. Не дивлячись на елементи імпровізаційности, бачимо, що композитор керується строгою логікою як в осмисленні найменших деталів, зокрема, метроритмічних структур, так і в загальному — в побудові музичної форми. До речі, таке органічне поєднання модерности мови, імпровізаційности тем чи інтонаційних мотивів з традиційним — наприклад, логікою формотворення — і є однією з найсуттєвіших рис творчости М. Скорика.

Вільно почуваючи себе у різних стилях та майстерно володіючи багатьма з них, композитор сміло сполучив в одному творі музику різних епох — Баха, Шопена, Равеля, Шостаковича і, додавши до неї елементи циганських та інших мотивів — створив ориґінальну композицію — *Фортепіянову Партиту No. 5,* підзаголовок якої — *In Modo Retro.* Незважаючи на присутність у творі музики інших композиторів, у *П'ятій партиті* Скорика яскраво відчувається його „особисте перо" — і в манері компонування, і в ґротескності сприйняття та подачі слухачеві відомих усім мотивів інших композиторів. На вищезгаданому концерті цей твір прозвучав у виконанні її першого інтерпретатора Миколи Сука, який уже понад десятиріччя не виключає його із свого репертуару. Слід відзначити, що виконавець проявив не меншу від композитора свободу у володінні різними стилями, до того ж уміло віддзеркалив тонкий гумор твору.

Крім вищезгаданих *Партит,* в програмі концерту були представлені також твори малих форм — *Мелодія* для струнного квартету (виконав Квартет ім. Леонтовича), віртуозна, ритмово „загострена" *Бурлеска* для фортепіяну (В. Винницький), *Арія* для віольончелі та фортепіяну у виконанні Ваґрама Сараджяна і В. Винницького, для яких цей твір був написаний, і *Три обробки українських народних пісень* для баритона з фортепіяном (виконавці — Олег Чмир у супроводі В. Винницького).

Написані у різні періоди творчости композитора, усі три *обробки* представлених на концерті пісень об'єднані спільною рисою — зосередженням на глибоких людських переживаннях. Звучали пісні „Ой гук, мати, гук", „Ой, п'є чумак" та „Діброво зелена", останню з яких любила і часто виконувала родичка М. Скорика, славна Соломія Крушельницька. Заглиблюючись в психологічний стан героїв, композитор цікавою гармонізацією виявляє кожний порив їх душі. Все це зумів передати і виконавець пісень Олег Чмир, продемонструвавши до того і добру драматичну гру.

Ще однією характерною рисою творчости Мирослава Скорика, особливо її сучасного періоду, є внесення до композицій

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

Наші сеньйори у Філядельфії

Приходиться шукати за ідеями і зразками в американських сеньйорів, які своєю діяльністю прекрасно розвинули спосіб використання кожної можливости. Але їхній спосіб проведення часу не завжди вдоволяє всіх наших сеньйорів. Наші бо хоч вже давно стали американцями, ще кріпко держаться за свого етнічного камінчика в загальній мозаїці. У соціо-економічному аспекті їхнє менш спроможне фінансове становище відповідно обмежує обсяги розваги і плянування зацікавлення. У своїх товариствах наші сеньйори знаходять щось, що їм рідне і близьке для серця. Вони зустрічають приятелів, знайомих, продовжують традиції і це все мережиться ностальгією на канві споминів про юні дні, дні весни... У своєму товаристві сеньйори знаходять теж щось практичне для себе, бо можуть тримати палець на живчику інформацій, які одержують відносно життя і здоров'я, що стосується всіх сеньйорів не тільки в цілій Америці, але і теж на місцях окремих замешкань.

Виглядає, що в ЗСА маємо деяку кількість наших сеньйорських товариств і клюбів. Вони існують самостійно і не об'єднуються в одну органічну цілість. Практика теж виявляє, що спроби виміни досвіду праці чи спільних зустрічей обмежується до голосу вопіющого в пустелі... Про існування тих же товариств можна довідатись тільки з преси, де час-від-часу появляються стереотипні звідомлення про з'їзди, загальні збори, сходини членів тощо.

***

Пізнім ранком кожної першої середи місяця багато сеньйорів використовує нагоду безкоштовної перевірки тиску крови. Дещо пізніше приходить час на сходини управи Товариства українських сеньйорів у Філядельфії. А тому що, як довірочно інформують лікарі, пересічний тиск крови членів управи є нормальний, а на столі появляється надзвичайно смачне домашнє солодке з теплою кавою, то це все разом впливає на спокійний товарисько-діловий настрій і виміну думок.

Як уже принято в порядку нарад, голова Т-ва відкриває офіційно сходини та інформує про це, що було, що є і що може бути... А того всього назбиралось так багато, що йому доводиться матеріял подавати у капсулі. Він, між іншим, згадує успішні щомісячні сходини з великою участю членів, що є популярним місцем зустрічі та розваги. І це теж завдяки місцевим і з України фахівцям, які доповідають на різні теми з життя і науки. Приємним і корисним доповненням є великий телевізор з добірними відеотейпами. Незаперечною істиною є факт, що за 11 років свого існування Т-во сеньйорів зуміло закріпити собі престижеве місце в загальній опінії організацій філядельфійської громади.

Референт суспільної опіки співпрацює з місцевими відділами Союзу Українок у щорічному приготуванні і роздачі традиційної різдвяної і великодної страви. Цей рід святочного подарунку для неспроможних сеньйорів своєю появою пригадує, що громада їх не забуває... А вже традиційно продовжуються товариські зустрічі під час Великоднього свяченого і з нагоди обіду в Дні Подяки. Великий успіх цього завдячується синхронізації муравлиної праці осіб господарської та імпрезової референтур, бо сотня і більше членів та гостей смакують добірно прилаголжені наїдки і оплескують програму вокального і музичного мистецтва, котру переплітає живе слово.

Кожного тижня ентузіясти руханки мають змогу спільно проводити час на вправах. А для тих, що бажають подорожувати у вигідних автобусах, є багато нагод для незатертих вражінь з нових місць і цікавих оглядин. Завдяки досвідченим референтам прогульок наші сеньйори часто відвідували музеї Ню Йорку, а у Вашінґтоні — особливі мистецькі та історичні виставки, як теж амбасаду України. Оглядали теж релігійні і культурні пам'ятки перших українських іміґрантів у вугільному районі Пенсильванії. У Скрентоні їх гостив УБСоюз, а у Джерзі Сіті приймали УНСоюз та щоденник „Свобода".

(Закінчення на стор. 3)

Оксана Сон

Святоандріївські ворожки

IV

„Читальня називалася „Просвіта" і таки виправдовувала свою назву — скільки цікавого було там для української молоді, навіть драматичний гурток працював — аматорський, але не посоромили себе ані разу, бо провадили читальнею і гуртком Юркевич та Орач Юрко, оба правники, — надзвичайні були хлопці. Ставили „Наталку Полтавку", „Ой не ходи, Грицю", хіба що легше сказати, чого не поставили на нашій сцені. Кожна вистава відчинялася дуже врочисто — й завжди просили прадіда Миколу до слова — вмів він це дуже гарно. Одного разу ми, ще молоденькі дівчата, на Андрія ворожили в читальні — ой сміху ж було, як привели ми Босого — величезного кудлатого пса, щоб він котрої з нас балабух „вибрав" — та перша заміж піде. Походив пес довкола, походив — той понюхав, другий, але нікотрого не з'їв. Зажурилися ми не на жарти — щось є зле, бо навіть Касиного балабуха не спробував — найкращої пекарки! Не знали ми, що вражі хлопці добре нагодували пса в той день. Ой, сміху було потім. Гарно було тоді все...

Подивитися на нашу читальню приїжджала молодь з інших сіл — провадили ми фестини, їхали на другі села. Знайомилися, а тоді й ріднилися — було якось... поіншому — більше довір'я один до одного — більше веселости. Бідніше, але веселіше. Твій дідо Тарас часто навідувався до читальні — дуже любив газету „Неділя", бо мала багато сільсько-господарських та ветеринарних порад, а він землю любив безмежно, разом з тим був добрим ветеринаром — навіть опівночі в найлютішу заметіль ніколи не відмовив у помочі. „Воно ж живе також, тільки що не може говорити — тому треба помогти", — заспокоював розбуджених дітей. І діти розуміли...

„Тарасе, Тарасе, — прошепотіла старенька, — як тобі там без мене?". Колись ти обіцяв, що завжди разом будем, а разом дуже мало були, та не з власної волі. Як ворожила собі — то тільки на свого Тараса. Або з ним, або ні з ким — так сказала родичам. Так воно було аж до цього вересня...".

Її очі заблищали, мов кришталь, та жаль було бачити його, бо був він солений сльозою. Таки багато їх виплакала тих сліз разом з осінніми дощами, півстоліття — не один день. Війни, навали, шестеро дрібних діточок, страшні сталінські часи — вивози на Сибір за „куркульську" землю, що була запрацьована своїми руками. Пустка в хаті після „колективізації". Ані крихти надії, що житиме важкопоранений чоловік, якого мобілізували на гарматне м'ясо — виставили шеренгами без будь-якої зброї проти танків... Господи, скільки того усього було! „Але я його любила — і цим сказано все" — ніби до нас, ніби до себе вона відповіла на запитане питання — „бо собі його виворожила на життя"...

В хаті панувала якась дивовижна тиша. Лиш настінний годинник повторював „Так-так, так-так, так-так...". Ми навіть поворохнутися не наважувалися, щоб не стривожити усього того, що побачили, почули, уявили й пережили в той час. Бабуня обвела нас поглядом і кожну пригорнула й ніжно поцілувала: „Мої ружі, кохані ружі, як би я хотіла вам виворожити якнайбільше добра! Різне буває — скільки світ-світом, стільки живе в людях бажання пізнати свою долю. Є воно у всіх народів — більше чи менше, цигани ніби найкращі ворожбити, однак ніхто не може відчитати того, що тобі назначено. Пиши свою книгу сам, так як Бог велить, пам'ятай, що записане раз — не можна переписати, а тим більше видерти картки. Не зрадь, і не дозволь зрадити себе. Світ нині тяжкий, але нічим не тяжчий, як був 100 чи 1000 літ тому. Поряд з любов'ю йде ненависть, поряд з довір'ям — відступ, а поряд з вірністю — зрада. Вчися розпізнавати нещирість і облуду, чим маскуються ті, кому щось від тебе потрібно в тій хвилі. Людині дане серце для м'якости й жалю, але кожен крок, що людина робить — керує розум. Не слухай тільки те, що хочуть чути твої вуха, завважуйте, що не тільки милує око — умій бачити все, що діється. Не бійся, глянувши у вічі, сказати щирої правди, навіть якщо будеш приреченим на осуд довкілля. Жити своїм розумом — нелегка штука, але якщо зумієш здобути цю незалежність — в житті буде не один гріх менше — не нарікатимеш ні на кого за „невдалу пораду". Журитися треба тоді, коли на журбу прийде час, бо наперед не треба себе вимучувати тим, чим непотрібно. Та що б людина не робила в житті — мусить взяти за свідка Бога у свої вчинки, звірителя Йому, зізнатися Йому і діяти. Любити, коли любе, вірити, коли вірне, і надіятися, бо надія вмирає останньою. Це пам'ятайте, як і те, хто ви і якого роду, з якої землі походите, якою мовою вам колискових пісень батько-ненька співали. Будь собою — будь Людиною".

Десяток літ відбігло, мов водою змило. Здається, ніби було, це все вчора, чи найдалі — позавчора. Час змінив багато, аж надто багато. Нині так далеко мальовниче село, нема вже й тієї валькованої селянської хати, що пам'ятала б про нашу „ворожбу". Та й чи справдилася вона хоч одній з нас? І так, і ні. Таки здалека, дуже здалека з'явився суджений. Йшли назустріч одне одному незнаними дорогами — хто б міг знати тоді, скільки випробувань перейдуть почування?

Це справді ж було давно — нема вже й моєї бабуні Гані. Вони тепер у кращому світі, тепер там удвох. Здійснилася їх давня святандріївська присяга. Кохання перемогло...

Що ж є ще — пам'ять ніжна й тривка про те, що була в нас маленька таємниця, яка вже перестала бути таємницею, що були ми „ворожками"...

Були ми разом, мов милі добрі приятелі — невимушена зустріч, яку згадуватиму через усе своє життя.

Не ворожу більше на судженого — він поряд кожної хвилі, навіть якщо й в далекій дорозі, він поряд... душею.

Не ворожу, та однак радо б зголосилася бути за ворожку у святандріївське надвечір'я.

Ворожіть, дівчатонька, ворожіть, молоденькі — пізнавайте долю — ану ж бо справдиться...

Авторський...

(Закінчення зі стор. 2)

нією характерною рисою творчости Мирослава Скорика, особливо її сучасного періоду, є внесення до композицій елементів з інших течій сучасної музики — джазу, блюсу, поп і т. д. Зокрема, внесенням джазових мотивів композитор продовжує традиції Дебюссі, Равеля, Стравінського, Берга, Шостаковича та інших видатних прогресивних композиторів цього сторіччя, які асимілювали джазові елементи в індивідуальній стильовій системі.

Прекрасним завершенням концерту стала музика легкого жанру М. Скорика для фортепіяну в чотири руки. Коли в попередніх творах, представлених на концерті, появлялися тільки елементи стилів т. зв. легкої музики, то на закінчення вечора звучали цілі композиції, написані в цих стилях. *Три екстраваґантні танці для фортепіяну в чотири руки* та *Три джазові п'єси для фортепіяну в чотири руки* виконали автор та Володимир Винницький. „*Екстраваґантні танці*" — це „Вступ і дещо еспансько-мавританського", „Майже американський блюс" та „Канкан, як на старій платівці" — були виконані настільки яскраво, що слухач міг легко собі уявити і танцюристів, і старий грамофон із скрипливим звуком та багато вже разів переграну платівку, які багатьом нагадують „старі добрі часи". У *Трьох джазових п'єсах* композитор урізноманітнює джаз введенням фолкльорних елементів українських народних пісень; остання із п'єс так і називається — „В стилі українського фолкльору".

М. Скорик і В. Винницький виступають як дует уже другий рік. Слід сказати, що кращого партнера для т. зв. легкого жанру, ніж В. Винницький, Скорикові годі було б знайти. Більше того, на думку автора цієї статті, Винницький найкраще проявляє свій талант, фантазію і гумор саме у такого типу музиці, який співзвучний з характером і особистістю піяніста. Виконання цих дещо гротескових творів створило легку і приємну атмосферу вечора, змусило слухачів всміхатися разом із виконавцями, і викликáти дует „на біс".

Українському Маестро Мирославові Скорикові

... Дзвенять пісні над батьківським порогом,
не вичахне пісенне джерело,
бо іскра ця людини дана Богом,
бо сила ця народу дана Богом...
І знов воскресне те, що відійшло —
юнацьких мрій цілюще зело,
і ритм музик троїстих за селом,
і блюсу ритм примхливий, невловимий.
В душі — вогонь Мистецтва невгасимий
(а срібло — сивиною над чолом...).
...Дзвенять пісні над маминим порогом.

Здійснився материнський заповіт —
у музиці, щоб оспівать Карпати,
скарби душі плянеті дарувати,
а пісню рідну й танець одягти
в такі чарівні звукові шати,
щоб дивували вродою весь світ.

На мить якусь зітхнуть журливо струни,
сумуючи за юними літами, —
та знов і знов мережаться рядками
мелодії і світлі, і веселі,
щоб терни, вкриті крапельками крови,
зійшли в серцях жаринами любови,
надії сяйвом, віри в майбуття,
підтверджуючи істину життя,
що навіть серед ніжних найніжніша
мелодія завжди сторкат сильніша
за кам'яних імперій чутний мур...
І буде кожен день надхненний і щасливий,
і молодо злетять мелодій зливи
на крилах оркестрових партитур.

Нехай весну Вам ластівки несуть,
а люди — щиру вдячність і пошану,
хай звуків вогнеграй увесь зліта
в музичнім життєдайнім океані.
Нехай весну Вам ластівки несуть,
творіть Мистецтва зоряну красу,
хай вічно квітне осінь золота
на многії, на благії літа!

Оксана Лиховид, музикознавець, член Спілки Композиторів України

Вірш написаний під враженням вищезгаданого концерту М. Скорика у Вейл рісайтл голл при Карнегі Голл 1-го жовтня ц. р.

Роля...

(Закінчення зі стор. 2)

українознавства, ч. 1. Нарис методики навчання української літератури, Видавництво Шкільної Ради, Ню Йорк, 1983, — 95 с.

2. Українська література у вищих клясах середньої школи. Посібник для вчителя. Доба розстріляного відродження. УВУ, підручники ч. 12, т. 1, Мюнхен — Ню Йорк, 1996, — 71 с.

3. Українська література у вищих клясах середньої школи. Посібник для вчителя. Еміграційна література. УВУ, підручники ч. 12, т. 2, Мюнхен — Ню Йорк, 1996, — 95 с.

Ось головні методологічні засади щодо вивчення української літератури, які досить арґументовано викладені в тих її працях:

— Літературний твір, як ніякий інший твір мистецтва, повинен будити душу дитини, добре впливати на її емоційний стан, розвивати потяг до прекрасного, активно формувати високу духовість. Проф. Кисілевська-Ткач іде навіть далі того, коли пише: „Доцільніше виховати ширше коло читачів літератури, що шукатимуть у ній емоційного переживання, чогось небуденного ніж навіть розваги або відпочинку, ніж кіль-кох дослідників літерату-ри".

Принагідно відзначимо, що проф. Л. Кисілевська-Ткач у своїй педагогічній практиці активно впроваджує такі дидактичні принципи:

— Для вивчення в клясі добирати твори (один чи декілька), які можна за лекційний час прочитати і прокоментувати. Не переобтяжувати молодь читанням забагато довгих повістей і романів удома.

— „Поезію треба слухати, треба відчувати, як музику слухають і відчувають".

— „Персональний відгук на індивідуальний твір — найважливіший... Він ніколи не повинен бути узалежненим від упередженої думки вчителя".

— Давати дітям цікаві домашні завдання, які їм під силу виконати і від виконання яких вони отримають не тільки певні знання, уміння й навички, а й естетичну насолоду і наснагу до дальшої творчости.

Апробація цих та інших педагогічних набутків Л. Кисілевської-Ткач відбувається в Німеччині (УВУ) і ЗСА (українські школи), але не тільки. Авторка разом зі своїми колегами — викладачами Педагогічного Інституту УВУ д-ром Іриною Шумською-Мороз, культурологом з Торонто, і проф. Володимиром Косиком, істориком з Парижу, робить все можливе для того, щоб прихати в Україну й широко ознайомити вчителів української мови, літератури, мистецтва та історії з кращими методичними досягненнями українських шкіл інших країн.

Її лекції для вчителів і студентів Київського Міжреґіонального Інституту Удосконалення Вчителів ім. Бориса Грінченка завжди викликають велика зацікавлення. А їх обговорення проходить ще довго по їх закінчен-ню.

Треба зробити все можливе, щоб рідне слово стало справді важливим чинником виховання і щоб українське слово було знане у всьому світі. А це можна зробити тільки через молодше покоління. Тому нам тепер треба подбати про відповідні навчальні програми, які увібрали б у себе найкращі вершинні здобутки українського письменства, забезпечити вивчення літератури високоякісними підручниками і посібниками. Приклад праці Л. Кисілевської-Ткач і її побратимів — добрий початок на цьому полі діяльности.

Наші...

(Закінчення зі стор. 2)

Тому що членство Т-ва розкинене по широкій території міста і околиці, транспорт іноді ускладнює участь у програмах. Але в районі 24-ої вулиці наші сеньйори живуть скупченням. Там легко вдалося їх зорганізувати. Зараз же їхнє товариство втішається повною автономією, а його голова є зв'язковим членом Головної управи.

А тому що „з порожнього не наллєш", звітує референт фінансів. Отже, головне джерело грошових приходів — це імпрези, принагідні добродії і врешті 5-долярова річна вкладка майже чотириста членів. Т-во є частиною організаційної мережі Українського Освітньо-Культурного Центру. Від центру воно не одержує ніяких фондів, а навпаки — передає йому свої надбання. В іншому фінансовому становищі є ті товариства сеньйорів, де про них суцільно дбають спонзори, як, наприклад, у Ню Йорку. Філядельфійське Т-во сеньйорів як таке не є харитативно-допомоговою організацією. Коли ж одначе управа, в надзвичайно особливих випадках, плянує даток, то тоді дотримується строгих статутових вимог.

Після дискусії і виміни думок з участю всіх присутніх, сходини управи закінчуються. Не закінчується, однак, турбота щодо наглядного браку сеньйорського доросту... Все ж таки управа не тратить надії, що знайдуться до праці охочі „молоді" сеньйори, бо чейже хтось мусить продовжувати сеньйорську традицію!

У ВІВТОРОК, 10-ГО ГРУДНЯ, поліція в Мінську, столиці Білорусі, заарештувала шістьох студентів із 500, які маніфестували на центральній площі міста відзначаючи День людських прав. Студенти демонстрували проти порушення людських прав у Білорусі автократичним урядом президента Алєксандра Лукашенка. Студенти спокійно тримали прапори Організації Об'єднаних Націй та Европейського союзу і роздавали летючки зі статутом ООН. Як студенти почали розходитись, поліцаї підбігли та заарештували шістьох і відмовились сказати чому їх ув'язнено, чи подати їхні призвіща. Тим часом 41 депутат опозиції з парляменту, що його минулого місяця А.Лукашенко розв'язав, оголосили, що вони залишились єдиною леґальною леґіслятурою, тоді А.Лукашенко швидко скликав новий парлямент. Сємйон Шарецький, спікер парляменту, що його розв'язав А. Лукашенко, заявив, „неможливо є терпіти те, що чинить керівництво з народом".

НТШ в Канаді...

(Закінчення зі стор. 1)

рига, д-р Володимир Болюбаш, д-р Тарас Закидальський та інші.

На зборах з широкою програмою діяльности НТШ Канади виступив голова д-р В. Мацьків, а генеральний секретар Світової Ради НТШ проф. О. Романів накреслив нові напрямні діяльности НТШ у світовому вимірі, з врахуванням нових умов праці, що заіснували у зв'язку з розвитком України в умовах відновленої державности.

Основним фактором пожвавлення діяльности НТШ, як першої історичної загальноукраїнської академії наук, є відновлення діяльности НТШ в Україні, де існують сьогодні великі національні кадрові можливості. НТШ у Львові за минулих п'ять років розбудувало свою крайову структуру секцій і комісій, які продовжують славну традицію товариства через організацію наукових конференцій та семінарів, випуск численних праць та збірників. За цей короткий час НТШ в Україні видало понад 60 книг, в тому числі 10 томів „Записок НТШ", започаткованих у Львові ще в 1892 році. Реґулярно появляються книги в серіях „Бібліотека Українознавства", „Визначні діячі НТШ", „Мемуарна бібліотека НТШ"; відновлено випуск інформаційного видання „Хроніка НТШ" та газети „Вісник НТШ".

Таким чином на відміну від інших діяспорних громадських наукових установ НТШК отримує місце запліччя в Україні, що дозволяє товариству у зреформованому вигляді працювати також на терені Канади.

Згідно з останніми постановами Світової Ради НТШ зформовано її статут, що передбачає перенесення на постійно генерального секретаріяту НТШ до Львова. Основною ланкою зв'язку членів у різних країнах поселення є наукові секції, які гуртують своїх членів через конференції та наукові видання. Кожне крайове товариство здійснює свою секційну роботу через крайових екзекутивних директорів, які не тільки проводять наукову працю з членством, але також координують їх діяльність за кордоном. Функції головного координатора праці в секціях доручено в Управі НТШК проф. В. Янішевському. Голова НТШК д-р В. Мацьків наголосив як основний пріоритет діяльности сьогодні залучення до його праці українських професіоналістів молодшої ґенерації з університетів та дослідних центрів Канади. В цьому напрямку зроблено перші надійні кроки, що дає підстави вважати такий підхід до реформування товариства успішним.

Додатковим важливим фактором поліпшення творчого клімату для діяльности НТШ у Канаді, Америці, Західній Европі та Австралії є зростання зацікавлення українськими проблемами зі сторони західних держав у зв'язку з новим державним статусом України. Десятки, сотні науковців за межами України, в тому числі чужинецького походження, обирають сьогодні українські проблеми об'єктом своїх професійних наукових зацікавлень.

На Загальних зборах НТШ Канади урочисто оголошено про номінацію нових дійсних членів та членів кореспондентів НТШ на терені Канади. Новообраними дійсними членами НТШ стали проф. Богдан Будорович, д-р Василь Верига, проф. Іван Винницький, проф. Ірина Гузар, д-р Дарія Даревич, проф. Юрій Даревич, д-р Тарас Закидальський, проф. Любомир Жук, інж. Степан Ільницький, проф. Олександер Малицький, проф. Богдан Медвідський, д-р Євген Рослицький, адв. Петро Саварин і мгр Адріяна Стебельська.

На нових членів кореспондентів НТШ номіновано д-ра Володимира Болюбаша, д-р Юлію Войчишин, мгр Надію Казимиру, д-ра Андрія Кравчука, мгра Івана Кузіна, проф. Любомира Луцюка, д-р Ірину Шумську-Мороз, мгра Ореста Павліва, мгр Любу Пендзей, д-ра Олега Романишина та д-р Олександру Черненко-Рудницьку.

Є підстави вважати, що організаційні і структурні зміни та приєднання до його праці нових наукових сил спричиме розбудові наукових студій в ім'я утвердження українського фактора в Канаді, а також світовому вимірі.

УПРОДОВЖ ЧОТИРЬОХ РОКІВ авторитетний голос Евелин Ліберман лунав у просторих приміщеннях Білого Дому, останньо як заступника керівника штабу, підкреслив президент Билл Клінтон. Тепер цей голос почує багато більше людей по цілому світі, бо Президент призначив Е. Ліберман на становище керівника „Голосу Америки". Е. Ліберман — колишня асистентка Гіллари Родгам-Клінтон і колишній пресовий секретар демократичного сенатора з Делавер Джозефа Байдена, займе це становище після Джоффрі Кована, який очолить Анненберґську школу журналізму при Університеті південної Каліфорнії у Лос Анджелесі.

ЗАВДЯКИ МОДЕРНІЙ ТЕХНОЛОҐІЇ, що телевізійно получила приміщення Федерального суду в Ньюарку, Н. Дж., з бюром громадського оборонця в Сакраменто, Каліф., для переведення переслухання, запідозрілого у пересиланні поштою вибухах зі смертельними наслідками та кількома пораненими так званого Юна-бомбера. Одначе ув'язнений і переслуханий Теодор Качинскі заявив себе невинним у згаданих звинуваченнях.

ЗАКЛИК

До українського громадянства у вільному світі!

Українська Медично-Харитативна Служба, колишній Український Червоний Хрест на чужині, працює завдяки жертвенности українського патріотичного громадянства 52 роки, допомагаючи найбільш потребуючим нашим братам та сестрам, де вони не перебували б, якого б вони політичного переконання чи релігійного віровизнання не були. За тих 52 роки мільйони наших людей скористали з допомоги нашої установи. Тепер, коли Україна є вільною, то ще більше є потребуючих помочі, головно хворі діти та старші віком. Тому з нагоди Свят Різдва Христового та Нового Року звертаємося до вас, високодостойні брати та сестри, до ваших сердець, прийти нам з допомогою-колядою, щоб ми могли дальше допомагати тим нашим найбільш потребуючим. Заздалегідь щиро дякуємо вам за ваші пожертви та бажаємо вам і вашим родинам, веселих Свят Різдва Христового та щасливого і здорового нового 1997 року.

За Головну управу УМХС

Інж. Г. Комаринський секретар — **Д-р Володимир Мялковський** голова

Л. Кучма звільнив...

(Закінчення зі стор. 1)

С. Одарич сказав, що ймовірним кандидатом на пост голови Адміністрації Президента є перший асистент Президента Володимир Литвин.

Деякі депутати не приховували своєї радости з приводу резиґнації Д. Табачника.

„Ще одним ворогом української держави стало менше", — заявив Юрій Горобець, заступник голови депутатської фракції „Реформи".

„Кращого подарунку на мій день народження від Президента я й не чекав", — сказав представник фракції „Соціяльно-ринковий вибір" Валерій Терець.

Голова Проґресивної Соціялістичної Партії Наталя Вітренко висловилася обережніше: „Я особливо не раділа б, оскільки все це — всього-навсього переставляння ліжок, а не вирішення проблеми".

ПОДІЇ

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО УКРАЇНСЬКУ ГЕЛЬСІНКСЬКУ ГРУПУ

Ню Йорк. — Організація „Людські права у XX сторіччі" (закордонне представництво Української Гельсінкської Групи) влаштовує конференцію „Українська Гельсінкська Група — погляд із 20-річної відстані", яка відбудеться 15-го грудня ц. р. від год. 2:30 до 4:30 після полудня в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку. Учасники: Хосе Касанова, Мирослав Маринович, Олександер Мотиль, Надія Світлична, Ніна Строката і Ростислав Хом'як. Вступ — 5 дол.

ПОДЯКА

в пам'ять

бл. п. д-ра СВЯТОСЛАВА БОГДАНА ШЕРЕМЕТИ

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім приятелям, знайомим і рідним за вислови співчуття, квіти і за участь в похоронних відправах.

Дякуємо всечеснішим отцям: о. крилошанинові Кротцеві, о. Панчукові, о. Кузьмі і о. Петрові за уділення св. Тайн Єлеопомазання і похоронні відправи.

Безмежно вдячні д-рові Павлові Пундієві за прощальні слова виголошені після Парастасу.

Дякуємо родинам: Богданові, Анні і Богданові Жаровським, Володимирові Габі, Ірині Коновці, Романові Коновці, та Богданові Юречко, що приїхали з Торонто, Баффало і Ню Йорку.

Дякуємо за квіти: Лікарському Товариству Північної Америки, родинам: Зенкові і Лесі Коновці, д-рові Богданові і Лярисі Іванець, д-рові Славкові і Соні Очеретко.

Дякуємо за пожертви на Святі Літургії:. о. Любомирові Мудрому, о. Іванові Чировському, о. д-рові Андрієві Чировському, Іванові і Люсі Панчак, Володимиру і Іванні Нікорович, Маріянові і Ромі Тимчишин, Іванові і Наді Вірхнянські та численним приятелям американцям.

НА ЦЕРКВУ ВОЛОДИМИРА і ОЛЬГИ зложили:
д-р Павло і Орися Пундій.

НА ПОМІЧ УКРАЇНІ:
Степан і Ліда Оленчук.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку:
100 дол. д-р Любомир і Ірина Бородайко

НА АКАДЕМІЧНУ ГІМНАЗІЮ у ЛЬВОВІ:
200 дол. Стефанія Шеремета;
по 100 д-р Богдан і Оля Винар, Сидір і Марія Тимяк, д-р Богдан і Дарія Кміцикевич, Надя Костик, Люба Огаренко;
по 50 д-р Теодозій і Дарія Самотулка, д-р Ярослав і Ярослава Панчук, д-р Евген Новосад, Романа Пиндус, Леся Храплива-Щур, Пилип і д-р Таня Трач;
по 25 Володимир і Дора Сторожинські, д-р Роман і Наталка Слиж;
20 Ліда Добровольська.

НА БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ у ЛЬВОВІ:
500 дол. Андрій і Таїса Бровар;
200 Стефанія Шеремета;
по 100 д-р Орест і Рома Яхторович, Dr. George & Maureen Miz., д-р Андрій і Дарія Жгута, Dr. & Mrs. Edwin Weinfield and Dr. Linda Weinfield;
по 50 Ярослав і Міра Багрій, Дарія Билів і Івонка Фокс, д-р Ахіль і Віра Хрептовські, Нестор і д-р Ляриса Іванків, Дозя Кічоровська і род. Кебало, Меланія Кокорудз, Оксана Мельник;
35 Мирон і Дарія Ярошевич;
30 Ігор Кіндрачук, Іван Огаренко;
по 25 Михайло і Іванна Головаті, Наталка Іванів, д-р Мирослав і д-р Олександра Коленцькі, д-р Ярослав Кривяк, Любомир Мізь, Люба Семків;
по 20 Софійка Косачевич, Robert & Virginia Grecco, д-р Юрій і д-р Софія Грицеляк, д-р Марія Грицеляк, Мар'янна Оленич;
10 Еміліян і Галина Войтечко;
5 Joseph & Kathy Filipiak

Дружина СТЕФАНІЯ з родиною

Д-р І. Гурко — чотар УГА, керівник радіопрограми

(До 10-річчя його смерти)

В цьому році минає десять років від смерти великого українського патріота, добровольця Української Галицької Армії в ранзі чотаря, адвоката, начальника суду в Галичині, а в нашому поселенні відомого з ведення 17 років української радіопрограми — д-ра Івана Гурка.

Не легким був його життєвий шлях... Народився Іван Гурко 8-го березня 1896 року в прекрасній карпатській околиці — селі Красне повіту Турка над Стриєм, у родині лісничого Андрія та Теодосії Слотило. Рід Гурків походить від литовського князя Федора, який помер у 1433 році. Вже в гімназії від 1913 року був членом стрілецького гуртка, а коли почалася перша світова війна, Гурко, як учень 7-ої кляси, зголосився до Українських Січових Стрільців, одначе, через обмеження австрійцями числа вояків, у Легіон не був прийнятий.

Аби чимось допомогти населенню, Іван Гурко вступає на працю перекладача до 75-ої бригади мадярських гонведів, які квартирували в бойківських селах. На тій службі він багато спричинився до оборони українського населення від звірств гонведів щодо невинних людей. І так він з гонведами пройшов Галичину аж до Збруча. Потім служив у 77-ому полку піхоти в Ярославі, а під час піврічної відпустки закінчив гімназію в Перемишлі матурою в квітні 1916 року. Після закінчення старшинського курсу почав студіювати право у Львові.

Коли вибух Листопадовий Чин, Гурко разом із чотарем Василем Ляхом негайно розпочали акцію мобілізації із сіл чоловіків до українського війська, твореного в Турці. Але атака в половині травня 1919 присланої армії ген. Галлера спричинила відступ на південь і схід. Чехи українських вояків роззброїли і затримали в таборі. Вже в таборі інтернованих Гурко продовжував студії права на університеті в Празі і 20 лютого 1921 року склав перший іспит, а 16 червня 1923 року промувався на доктора права.

Потім — переїзд до Тячева, коло Хусту, на працю конципієнта (адвокатського практиканта). Там почав освідомлюючу працю в місті, до чого прислужився також організований ним хор. (Гурко мав гарний голос). Але чехи були проти національного освідомлення закарпатських русинів і тому повели нагінку проти колишніх вояків та їх праці. І тому він змушений був їхати з Чехо-Словаччини, і в березні 1927 року опиняється в Польщі.

Відбувши нострифікаційний іспит в листопаді 1928 року, вже міг займатися адвокатською практикою в Богородчанах та Турці, а судовою — в Дрогобичі та Стрию. Але тільки адвокатський іспит в 1934 році у Львові відкрив йому, вже 38-річному адвокатові, шлях самостійного професіонала-правника. Власну канцелярію він провадив в пограничному з Румунією містечку Заліщиках, а після того, коли большевики зайняли Галичину, в жовтні 1939 року тікає до т. зв. Генеральної Губернії, де від 7-го грудня працював суддею в Лежайську над Сяном.

Від липня 1941 року до кінця серпня 1942 року д-р Гурко був начальником суду в Дуклі на Лемківщині, а потім суддею в Чорткові та від жовтня того ж року — в Дрогобичі.

Крім своєї професійної праці, д-р Іван Гурко також багато займався громадсько-освітньою працею серед свого народу на рідних землях. Про це

Д-р Іван Гурко та його дочка Люба Боднар за робочим столом під час української радіопередачі в Клівленді.

можна б багато писати, хоч для прикладу тут наведемо лише уривок з однієї статті, яка була опублікована в журналі „Лемківщина", ч. 4 за 1985 рік. Стаття під назвою „Українська школа в Дуклі" ілюстрована знимкою учнів 7-ої кляси тієї школи і про цю знимку автор статті дає такий коментар:

„На знимці мешканці бурси, школярі 7-ої клясової народної школи в Дуклі, в товаристві д-ра І. Гурка, їхнього національного виховника. Він щодня дві години по полудні розповідав їм про наші визвольні змагання, вчив стрілецьких пісень та підготовляв концерти для національних свят та імпрез з різних нагод, як Т. Шевченка, Лепкого, Крути і т. п. Для освідомлення старших їздив з д-ром Налисником майже щонеділі і свята в котресь з довколишніх сіл і відбував віча, на яких головною темою було національне освідомлення. Бувало, що й без перерви три години говорив, а народ слухав, мов зачарований. Це було добре продумане, бо наш народ дуже вірив у слова судді, а він був начальником суду в Дуклі. Одного разу було віче в школі в Терстяній, де управителем був Ґайда — москвофіл з давен-давен. Після віча приступив він до бесідника і щиро заявив йому, що він, Гурко, мертвого б зрушив і переконав своїми арґументами".

Наступ большевиків пігнав родину Івана Гурка далі на захід, аж до табору в Реґензбурзі в Північній Баварії. Потім — переселення до Америки; в червні 1949 року — до Філядельфії, а 28-го серпня 1951 року — до Клівленду в Огайо, разом з дружиною і дочкою на постійне поселення. Тут від Дня Матері 11-го травня 1952 року до Дня Героїв 25 травня 1969 року, тобто, цілих 17 років д-р Гурко провадив радіомовлення на станції Даблю Ді О Кey, на довгих хвилях кожної неділі о годині третій. Першого пів року він провадив програму спільно з Ярославом Потічним, а потім із своєю донькою — Любою Боднар, яка виявилася дпбрим спікером і декляматором. Крім радіомовлення, д-р Гурко брав активну участь у громаді, зокрема, в Управі Об'єднання Ветеранів, був присутнім на всіх національних імпрезах. Остання його авдиція відбулася 25-го травня 1969 року. Тоді він сказав:

„Дорогі слухачки і слухачі!

На вступі сьогоднішньої авдиції ви не почули звичної заповіді: „Слухайте нас щонеділі..." Не почули тому, що сьогодняшна наша авдиція є, на жаль, останньою... З незалежної від нашої волі причини, після 17-ти літ і майже дев'ять сот щонедільних програм, із сьогодняшною неділею ми вирішили припинити нашу радіо-програму.

Єдиною причиною нашого рішення є поганий стан мого здоров'я. Ми хотіли довести число наших авдицій бодай до тисячки, але, повірте, це просто неможливо..."

Нарешті, при закінченні свій останній виступ він закінчив таким висновком:

„Ми відходимо з чистим сумлінням і свідомістю, що пройдених 17 літ і два тижні ми не змарнували, а використали їх, як могли сумлінно, щоб рідною „Євшан-піснею" і словом наших пророків кріпити вас до належної постави, до виховання дітей в українському дусі, до праці і жертв для поневоленої батьківщини...

І тому інше, як звичайно, було наше сьогодняшне привітання з вами й інше буде прощання. Замість звичайного — „В ласці Божій оставайте до наступної неділі", ми, зі зрозумілим зворушенням, закликаємо: „В ласці Божій оставайте на все добре!"

„А собі, — закінчує, — свою промову д-р Ів. Гурко, — як квітку незабудьку проробленої 17-річної праці беремо віру і надії, що ця наша праця була недарма"...

Помер Іван Гурко 25 лютого 1986 року у Пармі, Огайо. Бракувало лише 11 днів, аби він дожив до повних 90 років свого життя. До речі, його дружина Магдалина з Яворських Гурко, з якою він прожив 59 років, померла також того самого року, 21 листопада, на 87-ому році життя.

Юліян Мовчан

✻ РОЗШУКИ ✻

Родина з України розшукує **КОРУНИЧА МИХАЙЛА ВАСИЛЬОВИЧА**, нар. в 1924 р. Прошу телефонувати на число **(716) 392-1854**

Шановні Секретарі!
та
Організатори УНС!

Членська кампанія 1996 року кінчається з 20-им грудня. Тому аплікації нових членів приймatиме Головна Канцелярія тільки до 20-го грудня 1996 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 20-го грудня 1996 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ЗМІНА АДРЕСИ

В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи"
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

❑ „Свобода"
❑ „The Ukrainian Weekly"

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ